

چگونه در منزل سبزی بکاریم؟

نکاتی برای کاشت و برداشت سبزیجات در خانه

اگر در بهترین خاک و زمین حاصلخیز بذر نامرغوب کاشته شود و همه مراقبت‌های لازم نیز رعایت شود، نتیجه‌ای عاید نمی‌شود به همین دلیل باید نهایت دقت در تهیه و انتخاب بذر مرغوب و اصلاح شده صورت گیرد؛ به طوری که بذر انتخاب شده باید دارای مشخصات کامل جنس و رقم مورد نظر و عاری از آفات و بیماری‌ها و گرد و خاک و تخم علف هرز باشد و قوه نامیه بیش از ۸۰ درصد را داشته باشد. با توجه به اینکه روی پاکت‌های بسته‌بندی شده بذرها، مقدار مصرف در هر متر مربع و تاریخ انقضای مصرف آن نوشته شده باید قبل از استفاده و در هنگام خرید به این دو نکته دقت شود.

بذر، خاک استاندارد، گلدان مناسب، دستکش، آبپاش کوچک، بیلچه و الک تنها ابزارهای کاشت سبزی در آپارتمان هستند.

نکته مهم این است که در انتخاب بذر مناسب و خاک استاندارد از راهنمایی فروشندگان محصولات کشاورزی استفاده کنید تا به مرور زمان قدرت تشخیص آنها را به دست آورید و در واقع خودتان باغبان خبره‌ای شوید.

چگونه از سلامت بذر مطمئن شویم؟

با تمام این احوال پس از خرید بذر با در نظر گرفتن کلیه نکات ذکر شده باز هم برای اطمینان بیشتر از سالم بودن بذر، دو یا سه عدد بذر خریداری شده را در دستمال کاغذی یا پارچه آستری قرار داده و برای دو یا سه روز دستمال را با اسپری کردن آب مرطوب نگه دارید. اگر در این مدت بذرها جوانه زدند بنابراین بذر سالم است و چنانچه در مراحل بعدی کاشت بذرهای خریداری شده سبز نشدند، اشتباهی در کار بوده است. بدیهی است بذرهایی که در دستمال سبز نشده قابلیت کاشتن را ندارد و باید بذر مرغوبی جایگزین آن شود. در صورت سالم بودن بذر آنها را یک تا چند روز با توجه به نوع بذر در داخل آبی که هوای کافی وارد آن شود خیس کنید تا پوسته آن کمی نرم شود. قدم اول در کاشت سبزی انتخاب بذر مناسب و استاندارد است؛ بذر اصلاح شده‌ای که روی پایه مادری رسیده باشد. بذرهای خریداری شده را با توجه به بزرگی، کوچکی و نیز ضخامت پوست آن به مدت دو تا چهار ساعت در آب قرار داده تا کمی پوست آن نرم شود؛ به عنوان مثال بذر شاهی و جعفری به مدت دو ساعت و باقلا و لوبیا به مدت چهار ساعت باید در آب برای آماده شدن جهت کاشت قرار گیرند .

کاشت سبزی در باغچه چگونه است؟

حدود یک یا دو متر مربع از فضای باغچه داخل حیاط را برای این کار در نظر گرفته و پس از شخم آن قسمت، با بیل کاملاً خاک این قسمت را پشت و رو و کلوخ‌ها را با پشت بیل خرد و با شن‌کش سطح خاک را کاملاً صاف و تراز کنید تا آبیاری پس از رشد بذرها به آسانی انجام گیرد. آن وقت بذرهای خیس کرده و مورد نظر را به‌طور یکنواخت روی خاک بپاشید و به اندازه دو برابر قطر بذر روی آن را با خاک برگ الک کرده بپوشانید و با سر آبپاشی که آب را کاملاً پودر می‌کند آن را آبیاری کنید . چنانچه این بستر با شلنگ و اصطلاحاً به‌طور "شره" آبیاری شود بذرهای کاشته شده، در اثر فشار آب بیشتر از حد معمول در داخل خاک پایین رفته و جوانه‌ی بذرها قادر نخواهند بود سر از خاک بیرون آورند و تمام زحمات‌ها بی‌نتیجه خواهد ماند.

سه عامل مهم حرارت، رطوبت و هوای مساعد موجب سبز شدن بذرها می‌شوند. به همین دلیل برای کشت در منزل حتی‌الامکان از کاشت ردیفی استفاده کنید تا عملیات زراعی نظیر وجین، سمپاشی، کنترل علف‌های هرز و چیدن محصول آسان‌تر و راحت‌تر انجام شود.

کاشت سبزی در گلدان چگونه است؟

هنگام کاشت بذر در گلدان یا فلاورباکس و یا یک جعبه چوبی نیز باید به نکاتی توجه کرد. به این گونه، از گلدان‌هایی که به شکل مکعب مستطیل هستند و با عمق کمتری ساخته می‌شوند استفاده می‌شود چرا که بسیار مناسب‌تر و راحت‌تر برای کاشتن بذر در خانه است. در این روش نیز ابتدا بذر را روز قبل از کاشت در آب ولرم قرار داده و بین هشت ساعت تا سه روز می‌توانیم آنها را در آب نگه داریم تا متورم شوند. سپس خاک مناسبی را انتخاب و الک کرده و به ارتفاع حداقل ۱۵ سانتی‌متر در یک گلدان که زهکش داشته باشد می‌ریزیم. بذر را از آب خارج و به روی یک پارچه یا روزنامه قدیمی منتقل می‌کنیم تا نم آنها گرفته شود. سطح خاک را می‌کوبیم و صاف می‌کنیم و بذر را به صورت فاصله‌دار روی سطح خاک می‌پاشیم و روی بذر را با کمی خاک می‌پوشانیم. نکته قابل توجه این است که اگر سایز بذر دو میلی‌متر باشد، حداکثر دو میلی‌متر باید روی آن با خاک پوشانده شود. در مرحله بعد، سطح مقطع گلدان را با یک برگ روزنامه پوشانده تا بذر دقیقاً زیر روزنامه قرار بگیرند. با یک آبپاش کوچک و روزانه دو تا چهار بار روی روزنامه آب ریخته تا سطح آن کاملاً خیس شود و گلدان را دو تا پنج روز در گرم‌ترین جای ممکن قرار دهید. توجه داشته باشید گلدان‌های سبزی‌تان را بایستی هر روز آبیاری نمایید.

سبزی‌های تان را مقابل پنجره بگذارید

برای کاشت سبزی، کافی است یک پنجره آفتاب‌گیر داشته باشید. خیلی آسان‌تر از آن چه که فکرش را می‌کنید، می‌توانید جلوی پنجره تان سبزی‌ها را پرورش دهید. سعی کنید گلدان‌های پلاستیکی سبک و تمیز استفاده کنید و گلدان‌ها را هم با سلیقه خودتان تزئین کنید.

اگر پنجره قدی دارید و نور سرتاسری به اتاق می‌رسد، می‌توانید گلدان‌های سبزی را روی زمین بچینید اما اگر پنجره‌های کوتاهی دارید، بهتر است یک میز زیر پنجره بگذارید تا گلدان‌ها به پنجره برسند و سبزی‌ها با کمبود نور مواجه نشوند. اگر به سبزی‌ها نور کمی برسد به خوبی رشد نمی‌کنند.

کیفیت خاک

خاک مناسب برای سبزیکاری بهتر است ترکیبی از خاک شنی و خاک پیت موس (متشکل از نوعی خزه) باشد. اولی راحت آب را از خودش عبور می دهد و دومی خاکی خیلی قوی است که باعث می شود سبزی ها خیلی خوب رشد کنند. خاک معمولی باغچه را هم می توانید مورد استفاده قرار دهید. آن را الک کنید تا یکدست شود و در گلدان بریزید اما باید با کود تقویت کنید. گلدان تان را تا ۲ یا ۳ بند انگشت مانده به لبه گلدان، پر از خاک کنید و بذرهای خیس خورده را روی خاک بریزید. خیلی وسواس به خرج ندهید که منظم باشند، همین که به صورت متناسب پراکنده شوند کافی است. بعد روی آن ها یک لایه نازک یک یا ۲ میلی متری خاک بپاشید.

میزان دمای سبزی

ایده آل ترین درجه حرارت برای کاشت بذر سبزی، به طور عام بین ۸ تا ۱۶ درجه سانتیگراد است ولی در بذریاشی تاریخ تقویم ملاک عمل نیست .

تفاله خشک شده چای، پودر استخوان و خاکستر چوب - کودهای ارگانیک سبزی خانگی

تفاله خشک شده چای، پودر استخوان و خاکستر چوب جزو کودهای ارگانیک محسوب می شوند. بعد از گذشت حدود دو هفته به گیاه کود دهید و ترجیحا از کود طبیعی استفاده نمایید اما اگر این کود در دسترس نبود، سراغ کودهای شیمیایی استاندارد بروید. اگر تمام این مراحل به درستی انجام شود بعد از گذشت حدود دو هفته سبزی ها آماده برداشت می شوند.

مخلوط آب و الکل سم مورد نیاز سبزی خانگی

برای جلوگیری از آفت زدن گیاهان هر از چند گاهی باید مقداری آب را با الکل مخلوط کرده و به جای سم روی سبزی ها پاشید. حتی اگر سبزی ها مورد حمله شته ها هم قرار گرفته باشند با این کار، آنها از بین می روند. از طرف دیگر، چون طی مراحل رشد از هیچ سمی هم استفاده نشده است، سبزیجات کاملا ارگانیک (طبیعی) هستند.

شرایط قطعه زمین یا جعبه و گلدان انتخابی برای سبزی کاری

خاک آن نباید سخت و کاملاً رسی باشد به طوری که آب در آن جمع شود و نه خیلی هم ماسه‌ای و سبک که آب به سرعت در آن فرو رود یا از زیر جعبه یا گلدان بلافاصله خارج شود. خاکی برای سبزی‌کاری مناسب است که در آن نشای گل به خوبی عمل می‌آید، در این خاک سبزی هم به خوبی رشد می‌کند. خاک باغچه که معمولاً سیاه رنگ است، بهترین خاک برای کشت سبزی است. مخلوطی از کود حیوانی پوسیده و خاک برگ نیز ترکیب مناسبی است.

برای چیدن سبزی ها عجله نکنید

بعد از ۱۵ روز تقریباً سبزی ها سبز می شوند، برگ می دهند و موقع برداشت آن ها می رسد اما فوراً اقدام به چیدن سبزی ها نکنید. یک یا ۲ هفته دیگر به آن ها فرصت دهید تا کامل شوند و برگ های بیشتری تولید کنند.

<http://www.beytoote.com>

<http://www.isna.ir>

رزماري يا اکليل کوهي

Rosmarinus officinalis L.

رزماري بوته‌اي با دوام و هميشه سبز است، اين گياه در مناطقي رويش مي يابد که دماي هوا در زمستان، بيش از ۱- درجه سانتیگراد است. با اين وجود، اين گياه چندساله بايد در طی زمستان در مناطق شمالي، به داخل خانه برده شده و به عنوان یک گياه گلداني از آن نگهداري شود.

برگ‌های باریک این گیاه چرم مانند بوده و عطری صمغی و تند دارند. روغن برگ‌های این گیاه در داروسازی استفاده می‌شود.

این درختچه همیشه سبز دارای فرم متراکم، برگ‌های باریک، کبودرنگ و معطر و گل‌های کوچک به رنگ آبی مایل به بنفش است که از اواسط بهار تا اوایل تابستان و گاهی اوقات در پاییز ظاهر می‌شوند. حداکثر بلندی و گستردگی آن ۱/۵ متر است؛ به محل آفتابی و روشن نیاز دارد و وجود نور مستقیم آفتاب برای چند ساعت جهت رشد مناسب این گیاه بسیار لازم می‌باشد. نور کم باعث ریزش برگ‌های این گیاه می‌شود.

برای ازدیاد به روش رویشی می‌توانید با برشی از سر شاخه رزماری شروع کنید، و تا زمان ریشه زایی درون آب بدون خاک نگه دارید. گیاهتان بهترین رشد را کنار پنجره‌ی رو به جنوب خواهد داشت.

این گیاه نسبت به سرما نسبتاً مقاوم است اما در مناطق سرد بهتر است آن را در ضلع جنوبی یا غربی دیوار کاشت. هنگام بهار (بعد از پایان یخبندان) شاخه‌های آسیب دیده از یخبندان را حذف نموده و تنها شاخه‌های چوبی سالم را باقی می‌گذارند و گیاهان مسن را که بصورت آشفته درآمده و فرم خود را از دست داده‌اند سربر می‌کنند تا جوانه‌های جدید رشد کنند.

این گیاه در خاک لوم (خاک معمولی باغچه) البته با زهکش مناسب رشد قابل قبولی دارد بنابراین خاک لوم که با شن ترکیب شده باشد بستر کاشت مناسبی برای این گیاه را تشکیل می‌دهد. تعویض گلدان زمانی لازم است که ریشه‌های گیاه از منافذ موجود در کف گلدان بیرون بیاید و بهترین زمان تعویض گلدان در اواخر زمستان یا اوایل بهار است. زرد شدن برگ‌ها یکی از نشانه‌های کوچک شدن گلدان گیاه و در هم پیچیدن ریشه‌ها می‌باشد. این گیاه رشد آهسته‌ای دارد و مصرف زیاد کودها رشد آن را تسریع نمی‌کند. مصرف کودهای مخصوص گیاهان آپارتمانی حدود ۳ یا ۴ مرتبه از بهار تا پاییز کافی است و در طی زمستان

نیازی به کوددهی نیست. این گیاه به خشکی و کمبود آب مقاومت خوبی نشان می‌دهد. زمانی آن را آبیاری کنید که سطح خاک گلدان خشک شده باشد. البته آبیاری نامنظم و خشکی کشیدن بیش از اندازه یکی از دلایل ریزش برگها است. آبیاری زیاد نیز می‌تواند منجر به قهوه ای شدن برگها شود.

اگر زمستان بسیار سردی داشته باشیم بهتر است که در طی زمستان گلدان گیاه به محیط درون منزل برده شود و البته در مکانی با حداکثر نور و روشنایی ممکن گذاشته شود. این گیاه به گرمای هوا مقاومت نسبتا خوبی دارد و دما را تا حدود ۲۵ درجه سانتیگراد البته به شرط آبیاری مناسب به خوبی تحمل می‌کند.

تکثیر این گیاه از طریق بذر، قلمه گیری، و یا تقسیم بوته صورت می‌گیرد اما قلمه گیری رایج ترین روش تکثیر رزماری است. بهترین زمان قلمه موقعی است که ساقه های جدید و جوان شروع به رشد کرده باشند. از ساقه های جوان بدون گل ، قلمه هایی به طول ۱۰-۱۵ سانتیمتر تهیه کرده و برگهای قسمت پایین قلمه را جدا کنید و در بستری شامل پرلایت و کوکوپیت به نسبتهای مساوی و یا دو قسمت پرلایت و یک قسمت خاک برگ و یا پرلایت به تنهایی بکارید. در واقع هر نوع بستری که بتواند در عین نگهداری رطوبت ، زهکش خوبی نیز داشته باشد مناسب است. سر شاخه‌های این گیاه را در ماسه نیز می توان کاشت و در محل مناسبی نگهداری کرد. دمای مناسب برای ریشه زایی قلمه ها ۲۱ درجه سانتیگراد است، قلمه ها را به دور از نور مستقیم آفتاب و بستر را همواره مرطوب نگه داشت تا ریشه زایی تحریک شود. معمولا ریشه ها در طی ۵-۳ هفته شکل می‌گیرند. بعد از این مرحله می‌توان به تدریج تابش نور مستقیم آفتاب را افزایش داد و از روزی یک یا دو ساعت در صبح هنگام آغاز کرد تا گیاه جوان به تدریج به شرایط معمولی عادت کند.

در صورت تشکیل بذر می‌توان از بذرها نیز در تکثیر گیاه استفاده کرد اما توجه داشته باشید که بذرهای تازه گیاه توانایی جوانه زنی مناسبی دارند. دمای مناسب برای جوانه زنی بذر ۲۱ درجه سانتیگراد است. تقسیم بوته از دیگر روشهای تکثیر این گیاه است که بخصوص برای بوته های بزرگ و متراکم این گیاه انجام می‌شود . بهتر است یک روز قبل از انجام این عمل خاک بستر گیاه را به خوبی مرطوب کرد تا گیاه با توده ریشه هایش به راحتی و با کمترین آسیب از خاک بیرون آید. سپس خاک اطراف ریشه ها را با ملایمت باید تکاند و با وسیله ای تیز گیاه را به دو یا سه قسمت تقسیم کرد و هر قسمت به عنوان گیاهی مستقل در گلدانی جداگانه کاشته می‌شوند. توجه داشته باشید که گیاه را عمیقتر از قبل نکارید. بعد از کاشت نیز گیاهان را به خوبی آبیاری کنید. همچنین بین درآوردن گیاه و کاشتن مجددا آن فاصله

نیندازید و اگر مجبور به این کار شدید حتما گیاه را با چند لایه روزنامه مرطوب و خیس محافظت کنید تا ریشه های آن خشک نشود.

برای اینکه گیاه فرم و شکل بوته ای و متراکمی پیدا کند حتما باید شاخه های آنرا سرزنی کرد تا رشد شاخه های جانبی تحریک شود در غیر اینصورت چند شاخه بلند خواهند شد و دیگر شاخه ها رشد نخواهند کرد. بنابراین این گیاه به سرزنی مرتب و منظم سالانه احتیاج دارد. قانون کلی برای سرزنی شاخه ها این است که در هر مرتبه سرزنی نباید بیش از ۳۰٪ طول یک شاخه کوتاه شود. بیش از این مقدار ممکن است منجر به وارد آمدن شوک و استرس به گیاه شود.

<http://greenhorticulture.persianblog.ir>

www.parsegard.com

www.beytoote.com

آویشن

Thymus vulgaris

با کاشت آویشن باغچه تان را تزئین نمائید، از آن به عنوان طعم دهنده استفاده کنید و از خواص درمانی اش هم بهره ببرید.

می توان این گیاه را هم به عنوان حاشیه و هم به صورت بوته تزئینی در باغچه های معمولی و باغچه هایی که با سنگ تزئین شده اند به کار برد. برگ های آویشن همیشه سبزند و می توان آن ها را در تمام طول سال چید و استفاده کرد.

اگر پنجره لبه دار دارید می توانید با قرار دادن جعبه ای از سبزیجات مورد استفاده در خانه، به آن زیبایی ببخشید. این باکس ها در کنار پنجره ترکیب بسیار خوبی تشکیل می دهند و می توانید انواع آویشن، جعفری و... در آن بکارید.

برگ های آویشن معطر تا حدودی همیشه سبز است. تقریباً بدون دمبرگ یا دارای دمبرگ بسیار کوتاه می باشد. برگها خاکستری روشن بیضوی- نیزه ای تا حالت کشیده یا لوزی شکل با طول ۵ تا ۱۵ میلی‌متر که عمدتاً کنار برگها برگشته می باشد. سطح تحتانی برگها ازگردی به رنگ متمایل به سفید یا نمد مانند پوشیده شده که دارای غده های فراوان اسانس می باشد. کاسبرگ ها کرکدار و غده مانند و دارای براکته های شبیه برگ می باشند. در شاخه های فرعی، گل ها بصورت زنگوله ای شکل با لبه دندانان ای کوتاه و صاف است. میوه از چهارفندقه کوچک تشکیل شده که درلوله کاسه گل محصور شده است. بذراویشن گرد و ریز است. هر ۱۷۰۰۰۰ بذرآن يك اونس (۲۸/۳گرم) وزن داشته و بذورآن برای سه سال زنده باقی می ماند. اسانس آویشن مایعی زرد یا قهوه ای مایل به قرمزتیره، سبکتر از آب با بوی مطبوع قوی و طعم تند است. زنبورعسل نوش بسیار خوبی از آن بدست می آورد و شهرت عسل های معطر و خوب بعضی نواحی نیز بستگی به وجود این گیاه درآن ناحیه دارد.

نیازهای اکولوژیکی:

آویشن گیاهی است که در نواحی نیمه خشک تا معتدل گرم در دماهای بالا و تشعشع شدید آفتاب و درخاک خوب زهکشی شده رشد می کند. آویشن در مراحل اولیه دارای رشد خیلی کند بوده و در مراحل بعدی نمو مخصوصاً ۶۰ روز بعد يك افزایش سریع درتجمع ماده خشك (۴ تا ۶ برابر تحت نوراضافی و ۲/۵ تا ۵ برابر تحت نورطبیعی) نسبت به گیاهان ۴۰ روزه دارد. میزان آب، خاک و رژیم های نوری بهدطور معنی داری رشد گیاه آویشن (وزن خشك ریشه واندام هوایی) را تغییرمی دهند.

میزان اسانس گیاهان آویشن که تحت شدت های مختلف نوری (سایه، ابری، ۱۵، ۲۷، ۴۵ و ۱۰۰% نور کامل) قرار داده شدند، مشخص شد که بیشترین غلظت اسانس و میزان تیمول و میریسین موجود در اسانس در نور کامل خورشید به دست می آید.

آبیاری منظم و وجین علفهای هرز از ضرورت های کاشت این گیاه است. در طول رویش نیز مبارزه با علفهای هرز ضروری است که وجین مکانیکی با علفهای هرز باید با استفاده از علف کش های مناسب انجام شود.

خاک‌های سبک حاوی ترکیبات کلسیم و با ضخامت زیاد سطح الارض بسیار مناسب هستند ولی خاک‌های سنگین برای کشت این گیاه مناسب نیستند. تهویه خاک نقش عمده‌ای در افزایش عملکرد دارد. رطوبت و آبیاری زیاد نه فقط برای رویش این گیاه مناسب نیست بلکه سبب کاهش کیفیت و کمیت اسانس گیاه می‌شود.

درجه حرارت:

تحقیقات نشان می‌دهد که اگر گیاهان معطر در فضای باز مزرعه کشت شوند ترکیبات معطر آنها در مقایسه با کشت در گلخانه افزایش چشمگیری می‌یابد که علت آنرا دمای پایین مزرعه در شب ذکر کرده اند.

آویشن گیاهی گرما دوست و حساس به سرما زمستانه است، اگرچه بادیرتر برداشت کردن و پایین تر بردن پیکر رویشی عملکرد افزایش می‌یابد ولی موجب حساس شدن گیاه به سرما زمستانه می‌شود. جوانه زنی بذور در رشد و نمو گیاهچه آویشن در ماه‌های پاییز و زمستان به علت دمای پایین کندتر از ماه‌های بهار و تابستان است.

نور:

آویشن گیاهی است نور پسند که در شرایط آفتابی و شیب‌های جنوبی رشد مطلوبی دارد. در شرایط نوری بالا موجب رشد عمودی شاخه‌ها، افزایش تعداد شاخه‌های جانبی، ضخیم تر شدن شاخه‌ها، پر رنگ و براق شدن برگها، افزایش کلروفیل، افزایش غده‌های اسانس، کاهش تنفس روزنه ای و کوتیکولی و افزایش پتانسیل فتوسنتزی می‌شود. در این شرایط عملکرد وزن خشک و تولید اسانس افزایش می‌یابد. مطالعات اخیر نشان می‌دهد که نور موجب ایجاد کرک‌های غده ای می‌شود که محل اولیه تجمع مونوترپن‌ها است. بذور آویشن در شرایط اقلیمی مناسب ۱۴ تا ۲۰ روز پس از کاشت سبز می‌شوند. با گذشت سن (گیاهان چندساله) در اوایل بهار (فروردین) رویش گیاهان آغاز می‌شود و از اواسط اردیبهشت اولین گلها ظاهر می‌شوند و گلدهی تا اواخر خرداد همچنان ادامه می‌یابد. چنانچه گیاهان در تابستان برداشت شوند تحت شرایط اقلیمی مناسب و با تشکیل ساقه‌های گل‌دهنده مجدداً به گل می‌روند.

کاشت:

آویشن از طریق بذر، قلمه و تقسیم بوته تکثیر می‌شود. کاشت بذر به صورت مستقیم و غیر مستقیم صورت می‌گیرد. زمان مناسب برای کشت مستقیم بذر، فروردین است. کشت غیر مستقیم بذر در نیمه دوم اسفند در خزانه‌ای رو باز (در هوای آزاد) صورت می‌گیرد. تکثیر رویشی آویشن از طریق تقسیم بوته است. به این صورت که پس از خارج کردن بوته‌های دو ساله و سالم و عاری از هر گونه آلودگی قارچی، آنها را به دو یا سه قسمت تقسیم می‌کنند

و در زمین اصلی می‌کارند. فصل پائیز یا بهار زمان مناسبی برای این کار است. در سال اول رویش فقط یک بار می‌توان محصول برداشت کرد. در حالی که از سال دوم به بعد، دو تا سه بار می‌توان اقدام به برداشت پیکر رویشی آویشن کرد.

بذور آویشن طی یک تا دو هفته در دمای ۱۲-۳۳ درجه سانتی گراد (۵۴-۹۰ درجه فارنهایت) جوانه می‌زنند. گاهی اوقات جوانه زنی توسط نور تسریع می‌شود. آویشن به آسانی از قلمه های ۵-۱۰ سانتی متری در بهار تکثیر می‌شود. هورمون های افزایش دهنده ریشه برای تکثیر می‌توانند مفید باشند.

ازدیاد آویشن:

در سطح وسیع از روش تقسیم بوته که زحمت زیادی می‌طلبد کمتر استفاده می‌شود اما وقتی گیاهان سه تا چهار ساله شدند برای جلوگیری از چوبی شدن باید تقسیم شوند، زیرا در حالت بلوغ و چوبی شده تولید برگهای جدید کاهش می‌یابد و در نتیجه عملکرد اسانس کم می‌شود. در آویشن کشت بذرنسبت به قلمه عملکرد بیشتری را حاصل می‌کند. کشت مستقیم بذر بهتر است در زمستان انجام گیرد زیرا در این روش رطوبت کافی جوانه زنی در اوایل بهار تامین می‌شود. جوانه زنی بذور آویشن خوب و مطمئن است ولی به علت رشد کند باید از علفهای هرز محافظت شوند. برای اطمینان از جوانه زنی خوب بذور بایستی متراکم کشت شوند به همین دلیل در مراحل بعدی تنگ کردن لازم است. در سطح وسیع از روش خزانه کاری و انتقال نشا استفاده می‌شود.

زمان برداشت

بهترین زمان جمع آوری اندام رویشی (برگ ها و ساقه های جوان) حاوی مواد مؤثر هنگامی است که گیاه در مرحله گل زایی باشد.

در سال اول پس از کاشت فقط یکبار می‌توان محصول را برداشت کرد در حالی که از سال دوم به بعد، دو یا حتی سه مرتبه می‌توان اقدام به برداشت اندامهای رویشی آویشن کرد. نخستین برداشت هم زمان با آغاز گلدهی یا تقریباً اواسط بهار است و دومین برداشت در آغاز دومین مرحله گلدهی یعنی اواسط تابستان و سومین و آخرین برداشت نیز در اواسط پاییز انجام می‌گیرد. گیاهان باید از فاصله ۱۰ تا ۱۵ سانتی متری از سطح زمین برداشت شوند. اگر اندام رویشی آویشن در ظهر یا هنگام تابش آفتاب برداشت شوند نسبت به برداشت آنها در روزهای غیر آفتابی دارای اسانس بیشتری خواهند بود.

<http://elmekeshavarzi.mihanblog.com>

<http://fa.parsiteb.com>

ریحان:

Ocimum basilicum L.

ریحان گیاهی یکساله و بومی هندوستان است. ریحان آفتاب دوست می باشد و خاکی غنی و تازه را نیاز دارد. معمولاً ۶ هفته بعد از کاشت بذرها، سیستم ریشه به خوبی در خاک مستقر شده است و گیاه می‌تواند دوره های بسیار کوتاهی از کم آبی را تحمل کند اما به طور کل برای رشد بهینه به آبیاری منظم نیاز دارد. نام این گیاه در انگلیسی Basil است.

دانه های ریحان را در گلدانی کنار پنجره رو به جنوب بکارید این گیاه دوستدار نور خورشید و گرمای فراوان هست.

برگهای ریحان ، به رنگ سبز یا بنفش و بسیار معطر و تُند است. در ایران دو نوع سبز و بنفش آن کشت می شود و بنفش آن از مزه تند و تیزتری برخوردار است آنالیز اسانس این دو نوع نشان می دهد که میزان ترکیبات آنها با هم تفاوت دارد.

بذر این سبزی را در اوایل فصل بهار و پاییز به صورت خطی یا ردیفی به طوری که فاصله‌ی خطوط حدود ۲۰ سانتیمتر باشد پس از رفع سرمای بهاره کشت نمائید. چنانچه در هوای سرد بکارید سبزی نمی‌شود. لازم به ذکر است که محل کشت آن باید آفتاب‌گیر یا سایه آفتاب باشد و قدری تنک‌تر کاشته شود. پس از رشد و هنگام چیدن باید دو یا سه بند از سطح خاک بالاتر آن را بچینید و اگر از کف بریده شود ساقه‌های اصلی آن خشک می‌شود. محصول حدود یک متر مربع ریحان چه در کرت و چه در جعبه یا گلدان در مساحت ذکر شده برای یک خانواده‌ی چهارنفری کافی است.

ریحان بنفش در خاک مرطوب، غنی، دارای زهکشی خوب یا در کمپوست خوب پوسیده شده رشد بهتری خواهد داشت. برای تقویت خاک، به آن کود ریز مغذی و یا حیوانی اضافه کنید. بذر ریحان بنفش نور کامل خورشید را به مکان نیمه آفتابی ترجیح می‌دهد، به سرما بسیار حساس است و دمای مناسب برای رشد حدود ۱۰ تا ۲۵ درجه سانتیگراد است. این گیاه در طول دوره‌های خشک و بدون باران باید مرطوب نگاه داشته شود. بذر ریحان بنفش در عمق نیم سانتی متری خاک به صورت دستپاش یا ردیفی کاشته می‌شود. آن‌ها را به مقدار انبوه و کنار هم بپاشید و خاک کمی رویشان بریزید. و خاک را تا سبز شدن بذرها مرطوب نگه دارید. می‌توانید هشت هفته قبل از پایان سرما و یخبندان، بذرها را داخل یک گلدان کاشته و در منزل نگهداری کنید و پس از زمان سرما و یخبندان آن را به بیرون منتقل کنید.

نیازهای اکولوژیکی ریحان :

ریحان گیاهی است بهاره و یک ساله که در آب و هوای معتدل تا گرم و مرطوب رویش می‌کند و به سرماهای پائین و یخبندان حساس است همچنین در دماهای بالاتر از ۲۵ درجه طعم تندتری به خود گرفته و برگها کیفیت خود را از دست می‌دهند. به طور کلی دامنه سازگاری وسیعی با انواع اقلیم ها و آب و خاک دارد و در اکثر نقاط قابلیت رویش داشته و پس از برطرف شدن سرمای زمستانه و افزایش دمای هوا و خاک بذرهای آن رویش می‌نمایند. ریحان نیاز به رطوبت کافی دارد و باید از خشک شدن سطح خاک در آن جلوگیری نمود. در صورت کاهش رطوبت خاک رشد رویشی متوقف و یا کند شده و اندامهای هوایی کیفیت خود را از دست می‌دهند و طعم و مزه آنها تلخ و ناخوشایند می‌گردد.

آبیاری ریحان:

از مهمترین اعمالی که در این مرحله از زراعت ریحان انجام می‌شود آبیاری و مبارزه با علفهای هرز و آفات و بیماریها می‌باشد. همانطور که گفته شد ریحان به رطوبت نیاز دارد و هیچگاه نباید سطح خاک خشک شود. مزرعه ریحان را بایستی هر ۶ تا ۷ روز یکبار آبیاری کرد.

پرورش و کاشت گیاه ریحان در خانه :

بسیاری از خانم های خانه دار و یا سایر افراد علاقه مند به پرورش سبزی در خانه و آپارتمان هستند اما از آنجایی که در این محیط ها فضای کافی مانند باغچه وجود ندارد این افراد از لذت پرورش سبزی محروم می شوند.

پرورش سبزی و یا هرگیاهی برای همه علاقه مندان به طبیعت و سرسبزی که روحی لطیف دارند کاری بسیار جذاب و آرام بخش و لذت آفرین است. فراهم نمودن چنین محیط کشتی در همه جا و همه مکانها ممکن می باشد. در آپارتمانها نیز که فاقد فضای کشت هستند می توان با تهیه یک یا چند گلدان در ابعاد مختلف و به سلیقه و متناسب با دکوراسیون منزلتان تهیه کرده و داخل آنرا با مخلوطی مساوی از ماسه بادی+ خاکبرگ یا پیت ماس + کود کمپوست که همگی را به آسانی می توانید از فروشگاههای کشاورزی و یا گل فروشیهای محل سکونت خود تهیه نمایید تا حدود سه سانتیمتر مانده به سطح گلدان پر نمایید.

سپس بذرهای ریحان را که از فروشگاههای کشاورزی تهیه نموده اید را به فاصله ۳ سانتیمتر از هم بر روی سطح خاک پاشیده و روی آن را با ماسه بادی یا خاکبرگ به اندازه نیم سانتیمتر بپوشانید. پس از کاشت بذر به آرامی با آبپاش آبیاری کنید تا کاملاً خاک خیس و مرطوب شود و این کار را هر روز تکرار کنید و گلدانها را در محل های پر نور منزل قرار دهید. بدین ترتیب شما هم از پرورش سبزیجات با کیفیت و سالم و ارگانیک در منزل لذت می برید.

برداشت گیاه ریحان:

پس از رشد کافی بوته ها و شاخه های جانبی و قبل از به گل نشستن بوته ها بایستی برداشت انجام شود در برخی مناطق که دوره فصل رویش تا قبل از یخبندان طولانیست معمولاً دوتا چهارچین محصول از سطح خاک برداشت می شود ولی در مناطقی که دوره رشد و نمو تا یخبندان کوتاه است بوته هارا از داخل خاک به صورت یکبار برداشت خارج می کنند.

<http://agricultural-saveh.persianblog.ir>

www.beytoote.com

<http://elmekeshavarzi.mihanblog.com>

<http://greenhorticulture.persianblog.ir>

جعفری:

Petroselinum sativum

جعفری گیاهی دو ساله و بومی قسمت‌های مرکزی نواحی مدیترانه است که در برابر خشکی خاک حساس می باشد بنابراین آبیاری آن باید منظم انجام شود اما در برابر سرمای هوا مقاوم است پس می‌توان با فرارسیدن فصل پاییز بیش از دیگر سبزیها گلدان آنرا در فضای بیرون خانه نگهداری کرد. بذر این گیاه به کندی جوانه می زند و حدود شش هفته طول می‌کشد. نام این گیاه در انگلیسی Parsley است.

جعفری دوستدار آفتاب کامل است، اما به آرامی کنار پنجره ی شرقی یا غربی رشد خواهد کرد. جعفری سبزی خوش طعم و بسیار معطری می باشد که برای کاشت در باغچه های کوچک، کناره ها و گلدانها مناسب می باشد.

می توانید بذرها را پیش از کاشتن، یک شب تا صبح در آب غوطه ور کنید. کاشت مستقیم بذر، باعث رشد گیاه به طور رونده می شود. کاشت بذرها و رشد دادن نشاها، در سرعت عمل گیاه تأثیری ندارد. جابجایی گیاه فقط رشد آن را به تعویق می اندازد.

نیازها

همانطور که گفته شد جعفری در مقابل خشکی حساس ولی در مقابل سرما بسیار مقاوم است. کشت این گیاه در هر نوع آب و هوایی امکان پذیر است ولی در آب و هوای خشک بهترین نتیجه را می دهد. جعفری یک گیاه سایه دوست است. زمین مورد کشت باید نرم مرطوب و دارای مواد غذایی کافی باشد. زمین های نیمه سنگین با هوموس ، لومی و شن لومی بهترین زمینهای کشت این گیاه می باشند. نظر به اینکه معمولاً از برگ این گیاه استفاده می شود، بنابراین احتیاج آن به کودهای از ته بیشتر است. PH مناسب خاک برای این گیاه ۶ تا ۷ است.

زمان کاشت

زمان کاشت جعفری در سبزیکاریهای بزرگ و در مناطق معتدله در بهار و گاهی نیز در پائیز است جعفری را در ردیفهایی به فاصله ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر روی ردیف می کارند. فاصله بین ردیفها در کشتهای مکانیزه ۲۵ سانتی متر است.

زمین محل کشت این سبزی باید نرم، مرطوب و دارای مواد غذایی کافی باشد. در سطوح کوچک این گیاه را با چاقو برداشت می‌نمایند. زرد شدن برگ‌ها و کناره برگ‌ها به علت کمبود مولیبدن و منیزیم می‌باشد. کود دامی نپوسیده برای رشد و نمو این گیاه مناسب نمی‌باشد و باعث اختلال در رشد آن می‌گردد. این گیاه دارای مقادیر زیادی املاح معدنی، کلسیم، آهن، قند و ویتامین‌های A و B و مقدار زیادی روغن‌های فرار اتری مانند مرستیسن و آپپول می‌باشد.

daneshnameh.roshd.ir

<http://bostane.ir>

<http://greenhorticulture.persianblog.ir>